

Folkets Vel, og, naar den ikke gjør det, saatroer jeg, at jeg har Ret, naar jeg siger, at vi ikke skulle stemme for en Lov for at faae en Lov, eller fordi der er en Lov, kommen til os, og at vi ikke skulle stemme for den, hvis den ikke tilstgter det, som vi føle, den burde tilstgte, og derfor stemmer jeg ikke heller for denne Lov, fordi jeg føler og er overbevist om, at den virkelig ikke tilstgter det Diemed, som den burde tilstgte. Det er denne Bemærkning, jeg vilde tillade mig.

Norgaard: Ja, naar jeg stemmer for denne Lov, da er det ingenlunde af den Grund, at jeg hylder Loven i alle dens Dele; men jeg kan med Hensyn dertil i det Væsentlige henholde mig til, hvad jeg under denne Lovs anden Behandling har ytret, og jeg maa, efter min Anskuelse, for Sagens Skyld meget beklage, at Udvalget af en vis Nødvendighed har seet sig nødt til at forlade det Princip, som fik Majoritet ved § 7 under Sagens anden Behandling, hvilket Princip jeg meget fortrækker for det, som indeholdes i Loven, som den er kommen fra Landstinget. Men, da jeg desuagtet nu agter at stemme for Loven, da skeer det, fordi det er mig bekendt, at der er Intet, der særligt hendrager Folkets Sind og Tanker, og Intet, der særligt hendrager saa mange berettigede Ønsker og Forventninger, som en snar, heldig og retfærdig Udjevning af de alt bestaaende Landboreformer, og jeg maa tilstaae, at jeg, ifølge min Overbeviisning, ikke kan indbrømme, at Sagens Realitet vil i nogensomhelst Henseende lide Noget ved at blive underkastet en endelig Afgjørelse af de dertil udvalgte Afsløringskommissioner. Jeg finder, som sagt, denne Afgjørelse under Domstolene saameget mere unaturlig, som man snarere kunde have Grund til at sige, at dette Goveriforhold hverken har en saa aldeles rigtig lovlig Oprindelse eller Tilværelse. Jeg siger ikke, det er ulovligt; men jeg siger blot, at man kunde snarere hælde til den Mening, at det neppe har nogen lovlig Tilværelse i Folket, og derfor synes mig det mindre rigtigt, at det nu skal beroe paa Domstolenes endelige Afgjørelse, til hvilken Tid disse Mennesker skulle blive befriede for den uærdige Trældom. Det er nu ganske vist,

at, ligesaa vel som jeg i høieste Maade erkjender den høitagtede Indenrigsministers Belvillie og klare Blik for denne vigtige Sag, og, ligesaa vel som jeg erkjender, at Rigsdagen i en meget høi Grad maa respectere den høitagtede Ministers Udtalelser og Anskuelse, — samme gjensidige Tillid synes mig ogsaa den høitagtede Indenrigsminister kan have til Rigsdagen og især til Rigsdagens Majoritet, og allermeest i en Sag som denne, hvor saa mange Medlemmer have en saa betydelig praktisk Erfaring. Den høitagtede Indenrigsminister vil vistnok erkjende, at der er Mange i denne Sal, som have en paa Erfaring, ja, jeg kan lægge til, en paa Bekymring støttet baade velberettiget og velbegrundet Mening om, hvorledes denne Sag bedst kan ordnes (Hør!), da dette Forhold hører næsten hjemme i de fleste Medlemmers nærmeste Omgivelser. At Folket nu med Længsel imødeser en snar, heldig og taalelig Afslørning af den uærdige Trældom, det synes mig er meget velbegrundet; men, hvorvidt nu Afslørningen vil nyde en heldig Fremgang efter de Bestemmelser, som nu indeholdes i Loven, det vil jo Tiden bedst vise, og, skal det vise sig mindre heldigt, saa falder Ansvar nærmest paa dem, som have søgt at bevirke en saadan Bestemmelse ind i Loven. Naar jeg nu her udtaler min Mening om denne Lov, og motiverer, hvorfor jeg nu agter at stemme for Loven, uagtet den langtfra er, som jeg kunde ønske den, da skeer det, fordi jeg ikke vil udsætte mig for det Ansvar at stemme imod Loven, uagtet det nok er muligt, at ugjort er bedre end daarligt gjort; jeg for min Deel vilde ønske, at denne Lovs Virkninger vilde blive heldbringende, og jeg skal for mit Bekommende bidrage efter bedste Evne, hvad der staaer i min Magt, for at fremme dens heldige Virkning. Jeg har før bemærket, at Folket med Længsel imødeser en snar og heldig Afslørning af denne Trældom; det er sandelig meget velbegrundet. Naar man tænker sig, at en meget simpel Gaard paa 4 Tdr. Harkorn paa sine Steder, ifølge Goveriforeningen, er pligtig at forrette aarligt 31 Spandage, foruden det Arbejde, som svares i Sædetiden, Høst, Høstet, Gjødsfnings Udforselet m. v., og desforuden 107 Gangdage som Pligtarbejde; naar disse Mand